

NÉZZ FÖL!

Interjú Dr. Fabiny Tamás evangélikus püspökkel

Február 25-én szentelték fel az érdi evangélikusok oltárát. Az ünnepi alkalommal meglátogatta a gyülekezetet Dr. Fabiny Tamás a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete püspöke, s ekkor készült vele az interjú az ars poétikájáról, az Evangélikus Egyház mindennapjairól, a hitélet kérdéseiről, a lelkeszi munkáról, a lelkeszképzésről.

Püspök Úr, ars poétikájának vezérlő gondolata a „Mert a teremtet világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.” Mi a jelentősége ennek az Ön munkájában?

— 17 évesen, a budavári ifjúsági körben egy laikus testvér, egy mérnök-hallgató által tartott igehirdetésen hallottam először Pál apostol rómaiaknak címzett leveléből idézett szavait. Abban a korban az egyház legfeljebb a „túrt” kategóriába tartozhatott, és én tele voltam félelemmel, hogy szükség van-e egyáltalán a szolgálatunkra. Ez az ige, akkor mellbevágott, elgondolkodtatott, s megmutatta számomra, hogy igen is van egy közeg, amely számít ránk. A teremtet világ együtt sóvárog, sóhajtozik és vajúdik, hogy az új élet csodája megvalósuljon. Ez az ifjúkori emlékem egyébként azt is jelezte számomra, hogy az egyháznak nem kell annyira klerikálisnak lennie, hanem sokkal inkább hitalapon kell működnie, és ebben a misszióban mi nem maradhatunk rejtve, hanem nekünk is a nyilvánosság elé kell állnunk, mert mindannyiunknak megvan ebben a magunk szerepe.

Milyen megalapozottsággal foglal állást az egyház a társadalmat feszítő nagy kérdésekben, mint például abortusz, génesbészlet, klónozás, stb.?

— Az egyház elsősorban lelki funkciót tölt be, de elkerülhetetlen, hogy társadalmi kérdésekben ne hallassa a hangját. Ehhez azonban felkészült kell, hogy legyen, s figyelembe kell vennie a világot, a mai valóság játékszabályait is. Az evangélikus egyháznak nem szabad ex cathedra kinyilatkoztatnia, elhamarkodottan állást foglalni, hanem szakemberek véleményére kell építenie a válaszait. A Nekünk meg kell keresnünk a hívő szakembereket, s tudom, látom, tapasztalom, hogy ők is keresik az egyházat.

Mózes 1. könyve első fejezetének végén a világ teremtését úgy összegzi, hogy „És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” Ön szerint hol, mikor és mitől romlott el ez az eredendően jónak teremtet világ?

— Igen, minden úgy indult, hogy minden jó. Isten belső vágyódásból, szeretetből, mondhatni szerelemből teremtetette meg a világot és az embert, mert Isten feltétel nélkül jó. Azonban azt is látni kell, hogy kezdettől fogva ott mindig lapul valahol az istenellenes hatalom. A Genézis 3. fejezetében olvashatunk arról, hogy ez a transzcendentális sötét erő, a Gonosz, amely Isten elleni lázadásra sarkallja az embert, amely elülteti benne a kételkedést. Az ember esendő, és olykor hajlik a rossz felé, gyenge, s hagyja magát eltéríteni, nem elég alázatos, nincsen benne bizalom Isten iránt.

Nathan Söderblom, az ökumené mozgalom svéd atyja írja: „Szent az az ember, akinek az élete lehetetlenné teszi embertársai számára, hogy kétségbe vonják Isten létezését.” Kellenek-e nekünk szentek, a mindennapok szentjei, akikre felnézünk, akik a példaképet jelentik a számunkra, akik erkölcsi alapértékeinket adják?

— Ez az élet szentségének gondolata. Bár a katolikus egyházban indult el, de minden protestáns nyugodt szívvel vallhatja ezt. A szent azt jelenti: aki Istenhez tartozik. Igen, kellenek számunkra olyan emberek, akik életükkel, szolgálatukkal azt bizonyítják, hogy hétköznapi is Istenhez tartoznak. Igen, kellenek olyan emberek, akikre felnézünk. Számomra ilyen volt keresztpám, Józsa Márton, a siófoki templom építője, akár háborúban járt, akár félreállítva élt, mindig hű maradt Istenhez.

Egy egyházközség lelki vezetője munkája során a mindennapokban nem nélkülözheti az olyan tulajdonságokat, mint a nyitottság, a beszédkészség, az empátia, a szimpátia, a lelki egyensúly, a kapcsolatalakító képessége, a példaadó magánélet. Mennyiben felelnek meg ezeknek az elvárásoknak a ma hivatalban lévő lelkészek? Mennyire felkészülten érkeznek a parókiára a teológián végzetek?

— A leendő lelkészeket fel kell készíteni a hivatásukra. Az ő pályájuk, az ő szolgálatuk az intellektus és a hit találkozása, de ahhoz kétség sem férhet, hogy a hit primátusa mellett. A lelkeszi munkához valóban elengedhetetlenek bizonyos személyiségi jegyek. A legfontosabb a hit, a többi Isten ajándéka. Ha valakinek megvan a hite, a többi tanítható, fejleszthető. Persze nem lehet mindenki jó szónok, de mindenki szolgálhatja Istent a maga módján, a maga képességeivel. A lelkészképzésben nagyon fontos a kiválasztás, és nem mindenkit veszünk fel. A teológus hallgatók számára fontos hitfejlődési szakasz a kettős naivitás. Amikor jelentkeznek, amikor elkezdenek tanulni, még a gyermeki naivitás periódusában vannak, de minél többet tanulnak, beszélgetnek, tudnak, eljön a kételkedés ideje. És én arra biztatom a hallgatóimat, hogy merjenek kérdezni, merjenek kételkedni, mert csak így nyerhető el a bizonyosság, így léphetnek a naivitás 2. szakaszába.

Az Evangélikus Egyház csupán várja a híveket, vagy a pásztor felkeresi a nyájat? Mi lehet inkább elfogadott felirat egy Ön által jelképesen felemelt evangélikus zászlón a „passzív rezignáció” vagy az „aktív evangelizáció”? A hívők létszámcsökkenése közepette mennyire áll távol az egyházvezetőktől egy „egyházmarketing” alapú gondolkodás?

— Én mindenképpen a proaktív szolgálat híve vagyok. A zsidóság az ősidőkben azt gondolta, hogy ők ott vannak, s a népek majd eljönnek hozzájuk. Ezzel szemben az apostolok szétszéledtek szerte a világba, s hirdették Isten igéjét. Nekünk is el kell mennünk a „világba”. A hitélet ugyanis nem maradhat a templom falai között. Isten igéjével, a hit erősítésével, kell választ adnunk az emberek mindennapi gondjaira. Az egyháznak igen is alkalmaznia kell azokat az eszközöket, amellyel el tudjuk érni az embereket, segítenünk kell aktív kisközösségek létrejöttében. Egyházunk megerősítése nagyban függ a lelkész személyes missziójától, látogatnia kell a családokat, a hívők között kell élnie, hallatnia a hangját, és persze jó munkatársakat választani, mert a presbiterek nagy szolgálatot tehetnek.

Mi a fontos az Ön szemében, hogy az evangélikusok száma nőjön, vagy hogy a keresztény közösségek gyarapodjanak összességében, s eközben másodlagos, ha az evangélikusok számaránya csökken?

— Elsősorban keresztyének vagyunk, s csak azután evangélikusok. Történelmünk nem Luther működésével kezdődött, hanem az Ószövetséggel. De természetes, hogy az Evangélikus Egyház egyik vezetőjeként saját egyházunk megerősítésére törekszem. Az evangélikusok számának növekedését nem a katolikusok rovására kívánjuk elérni, így nem lehet számunkra másodlagos, hogy miként alakul egyházunk jövője.

A pénz nem boldogít — tartja az időt álló közmondás. Ma már szinte csak azzal a kitételrel hallani, hogy „... hiánya viszont boldogtalanná tesz. Mikor lesz független, önellátó az Evangélikus Egyház? A közegyház miként támogatja az egyházközösségeket?

— Az egyházak közérdekű tevékenységük támogatásaként kapnak közpénzeket. Nem az államtól való függetlenség a sarkalatos kérdés, hanem ez a normatív támogatás kormányzati időszakokon átívelő szabályokon alapuljon. Igazán nehéz megjósolni, hogy mikor lesznek gazdaságilag önállóak az egyházak. Azt látom, hogy az 1 %-os felajánlásokban is több a lehetőség, mint amit ma kihasználunk. A pénzügyi függetlenséghez vezető utat jelenthetik az egyházi vállalkozások, olyan környezet kialakítása, amely segíti az egyházak gazdálkodását. Ma a közpénzeket lényegében az intézmények fenntartására fordítjuk. Emellett jut pénz az egyházközösségekben zajló fejlesztések támogatására, néhány parókián a lelkészi fizetések kiegészítésére is. A lelkészi fizetések megállapítása és folyósítása ma a gyülekezetek hatásköre. Korábban volt szó arról, hogy egy központi elveken alapuló rendszer bevezetésével életszerűbbé, mondhatni, talán igazságosabbá lehetne tenni a mai gyakorlatot. Ez a kezdeményezés valamiért megtorpant, sőt leállt. Úgy gondolom, itt az ideje, hogy ismét napirendre tűzzük ezt a témát is.

Országosan a lakosság mintegy 3 %-a vallja magát evangélikusnak, de ez az arány Érden ennek csak töredéke. Ha Ön lenne itt a parókus lelkész, milyen eszközökkel és módszerekkel erősítené a helyi lutheránus közösséget, és milyennek ítéli az érdi gyülekezet helyzetét?

— Tudom, hogy Érd ma még alakuló város, sok olyan sajátossággal, amely nem teszi könnyűvé Ittész István lelkészi munkáját. Hálás lehet a gyülekezet ott, ahol ilyen lelkész és ilyen lelkészfeleség van, ahol családias a hangulat, ahol ennyire közvetlenek az emberi kapcsolatok, Érden rend van, példaadók a közösséget formáló alkalmak, a bibliaórák és követendő az itt tapasztalható eredményes lelkigondozói munka is. Nem tennék igazán semmi újat, hanem tovább járnám azt az utat, amelyen az érdiek elindultak, és a jövőben talán még aktívabbá válik az a misszió, amelyet ebben a helyzetben az egyik legfontosabb eszköznek tartok Érd vonatkozásában.

Köszönöm a beszélgetést.

Vizsy Ferenc

